

62. MEKTUP

٦٢- ﴿ الْمَكْتُوبُ الثَّانِي وَالْيَسْتُونُ: إِلَى حَضْرَةِ الْمَخْدُومِ زَادَةِ الْخَوَاجَةِ مُحَمَّدٍ مَغْضُومٍ مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِي فِي بَيَانِ انْتِفَاءِ الْفَنَاءِ الْوُجُودِيِّ عَنِ الْإِنْسَانِ بِنَاءً عَلَى عَدَمِهِ الدَّائِي ﴾

إِنَّ حَقِيقَةَ الْإِنْسَانِ وَذَاتَهُ هِيَ النَّفْسُ النَّاطِقَةُ الْمُشَارُ إِلَيْهَا لِكُلِّ فَرْدٍ مِنْ أَفْرَادِ الْإِنْسَانِ بِلَفْظِ أَنَا وَحَقِيقَةُ النَّفْسِ النَّاطِقَةِ الْعَدَمُ وَقَدْ تَوَهَّمَتْ نَفْسَهَا بِوَاسِطَةِ انْعِكَاسِ الْوُجُودِ وَالْصِّفَاتِ الْوُجُودِيَّةِ مَوْجُودَةً وَحَيَّةً وَعَالِمَةً وَقَادِرَةً بِالْإِسْتِقْلَالِ وَزَعَمَتْ هَذِهِ الصِّفَاتِ الْكَامِلَةَ مِنَ الْحَيَاةِ وَالْعِلْمِ وَغَيْرِهِمَا مِنْ نَفْسِهَا وَقَائِمَةً بِهَا وَتَيَقَّنَتْ نَفْسَهَا بِهَذَا التَّوَهُّمِ كَامِلَةً وَخَيْرٌ وَنَسِيَتْ خَبَائِثَهَا وَتَفَضَّلَتْ عَلَى الْعَدَمِ الَّذِي هُوَ شَرٌّ مَخْضُ فَإِذَا أَدْرَكَتْهَا عَيْنَاةُ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَخَلَصَتْهَا مِنَ الْجَهْلِ الْمُرَكَّبِ وَتَضَدَّقَ الْكَاذِبُ تَعْرِفُ أَنَّ هَذِهِ الْكَمَالَاتِ مِنْ مَحَلِّ آخَرَ لَا مِنْهَا وَلَا أَنَّهَا قَائِمَةٌ بِهَا وَتَعْلَمُ أَنَّ حَقِيقَتَهَا وَذَاتَهَا الْعَدَمُ الَّذِي هُوَ شَرٌّ مَخْضُ وَتَقْصُ خَالِصُ فَإِذَا غَلَبَتْ هَذِهِ الرُّؤْيَا بِكَرَمِ اللَّهِ تَعَالَى وَتَسَلَّمَتِ الْكَمَالَاتِ إِلَى صَاحِبِهَا بِالتَّمَامِ وَادَّتْ هَذِهِ الْأَمَانَةَ إِلَى أَهْلِهَا بِالْكَلِمَةِ وَوَجَدَتْ نَفْسَهَا عَدَمًا مَخْضًا وَلَمْ تَشْمَ فِي نَفْسِهَا رَائِحَةً مِنَ الْخَيْرِيَّةِ فَجَحِيذٌ لَا يَتَّقِي مِنْهَا اسْمٌ وَلَا رَسْمٌ وَلَا عَيْنٌ وَلَا أَثَرٌ فَإِنَّ الْعَدَمَ لَا شَيْءَ مَخْضُ لَا ثُبُوتَ لَهُ فِي مَرْتَبَةٍ مِنَ الْمَرَاتِبِ فَلَوْ تَحَقَّقَ لَهُ فَرَضًا ثُبُوتٌ فِي مَرْتَبَةٍ مِنَ الْمَرَاتِبِ لَمَا كَانَتْ حَمِيعُ الْكَمَالَاتِ مَنْسُوبَةً عَنْهُ فَإِنَّ الثُّبُوتَ عَيْنُ الْكَمَالِ بَلْ أُمُّ الْكَمَالَاتِ فَلَرِمَ مِنْ هَذَا التَّحْقِيقِ أَنْ يَكُونَ هَذَا الْفَنَاءُ أَنْتُمْ وَأَكْمَلَ لَا حَاجَةَ إِلَى رَوَالٍ وَوُجُودِ الْفَانِي أَصْلًا فَإِنَّهُ لَمْ يَثْبُتْ لَهُ وَوُجُودٌ أَصْلًا حَتَّى يَتَصَوَّرَ الرُّوَالُ بَلْ كَانَ عَدِيمًا مُثَبَّتًا نَفْسَهُ بِتَوَهُّمِ الْوُجُودِ وَلَمَّا رَأَى ذَلِكَ التَّوَهُّمَ وَتَحَقَّقَ بِالْعَدَمِ الْبُصْرَ بَقِيَ هَالِكًا وَلَا شَيْئًا مَخْضًا فَلَا يَكُونُ بَدْءٌ مِنَ الرُّوَالِ الشُّهُودِيِّ وَلَا يُحْتَاجُ إِلَى الرُّوَالِ الْوُجُودِيِّ وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ أَعْلَمُ بِحَقِيقَةِ الْحَالِ.

﴿ TÜRKÇE ANLAMI ﴾

- Oğlu Hâce Muhammed Masum Hazretleri'ne yazılmıştır
- Zâtî yokluğu sebebiyle insanda vücûdî fenânın yok olması

İnsanın hakîkati ve zâtı, her bir insanın "ene" (ben) lafzı ile işâret ettiği nefs-i nâtıkasıdır. Nefs-i nâtıkanın hakikati ise yokluktur ki varlığı ve varlığa ait sıfatların yansıması sebebiyle kendisinin mevcut, diri, bilen ve müstakil güç sahibi olduğu vehmine kapılmıştır. Hayat, ilim ve diğer kâmil sıfatların kendisinden olduğunu ve kendisiyle kâim olduğunu sanmıştır. Bu vehim sonucu kendisinin kâmil ve hayırlı olduğuna kesin olarak inanmış, mahza şer olan yokluktan doğan, zâtî noksanlığını ve çirkinliğini unutmuştur.

Eğer ona Allah Teâlâ'nın yardımı gelip kendisini koyu cehâletten/cehl-i mürekkepten ve yanlış bilgi hastalığından kurtarırsa, bu kemâlâtın kendisinden olmadığını ve kendisiyle kâim olmadığını aksine başka bir yerden kaynaklandığını anlar. Hakîkatinin ve zatının, katışıksız şer ve noksanlık olan yokluktan başka bir şey olmadığını öğrenir.

Allah Teâlâ'nın lütfu ve keremiyle onda bu bakış açısı hâkim olur da, kemâlâtı bütünüyle sahibine havâle eder, bu emâneti tamamen ehline teslim eder, kendisini sırf yokluk olarak bulur ve kendisinde hayırdan eser olmadığını anlarsa o zaman nefsin ne alâmeti, ne ismi, ne aynı, ne de eseri ortada kalır. Çünkü yokluk bir hiçliktir ki hiçliğin herhangi bir mertebede varlığı söz konusu değildir. Farz-ı muhal, mertebelerin birinde varlığı gerçekleşmiş olsaydı kemâlâtın hepsi ondan alınmış olmazdı. Çünkü sübût (varlık) kemâlin aynıdır. Hatta kemâlâtın anasıdır.

Bu açıklamayla bu fenânın en tamam ve en kâmil şekilde olması için, fânînin varlığının ortadan kalkması gerekmediği anlaşıldı. Çünkü fânînin varlığı hiçbir zaman sabit olmamıştır ki ortadan kalkması düşünülebilir. Aksine o yokluğa bağlıydı. Varolduğu vehmine kapılarak kendisinin sâbit olduğunu sandı. Bu vehim ortadan kalkıp da sırf yoklukla gerçekleşince bitmiş ve hiç olarak kalır. Artık şühûdî anlamda yok olmasına gerek kalmaz ve vücûdî anlamda yok olmaya da ihtiyaç duymaz. Hâlin hakîkatini en iyi bilen Allah Sübhânehû'dur.

❧ KELİME ANLAMI ❧

إِلَى أَلْتَمِشَ الْكُتُبُ الثَّانِي وَالْيَتُونَ ﴿ 62. Altmış ikinci mektup (Kime gönderilmiştir?)
حَضْرَةُ الْمَخْدُومِ زَادَهُ الْحَوَاجَةُ مُحَمَّدٌ مَغْصُوم Mahdumzade Hâce Muhammed
مَسْمُومٍ هَزَرَتْهُ الْعَالِي مَدَّ ظِلُّهُ Yüce gölgesi daim olsun (Ne hakkındadır?) فِي
وُجُودِهِ بَيَانِ انْقِطَاعِ الْفَنَاءِ الوجودی Vücudi fenanın yok olmasını beyan hakkındadır
زَاتِي عَلَى عِلْمِهِ الدَّائِي insandan (Neden dolayı?) (Kimden?) Zati
yokluğundan dolayı. ➤

Nefs-i natıkadır *هِيَ النَّفْسُ النَّاطِقَةُ* İnsanın hakikati ve zati *حَقِيقَةُ الْإِنْسَانِ* وَذَاتُهُ
لِكُلِّ فَرْدٍ مِنْ أَفْرَادِ الْإِنْسَانِ Ona işaret edilir *(Kim tarafından?)* الْمُمَشِّرُ إِلَيْهَا *(Öyle nefis ki,)*
وَحَقِيقَةُ النَّفْسِ بِلَفْظِ أَنَا *(Ne ile işaret edilir?)* Her bir insan tarafından *(Ne ile işaret edilir?)* Ben' lafzıyla
Nefs-i natıka وَقَدْ تَوَهَّمَتْ نَفْسَهَا Nefs-i natıkanın aslı ise yokluktur *نَفْسَهَا* Nefs-i natıkanın
Varlığın *بِوَاسِطَةِ انْعِكَاسِ الْوُجُودِ وَالصِّفَاتِ الْوُجُودِيَّةِ* *(Ne sebebiyle?)* kendisini sanmıştır
مَوْجُودَةٌ وَحَيَّةٌ *(Kendini ne sanmıştır?)* ve varlığa ait sıfatların yansması sebebiyle
Kendi kendine *بِالْإِسْتِقْلَالِ* *(Nasıl?)* Bilen ve güç sahibi *وَعَالِمَةٌ وَقَادِرَةٌ* Mevcut, diri,
مِنَ الْحَيَاةِ وَالْعِلْمِ Ve şu kamil sıfatları da zannetti *وَزَعَمَتْ هَذِهِ الصِّفَاتِ الْكَامِلَةِ*
Ve Kendisinden *مِنْ نَفْسِهَا* *(Ne zannetti?)* Hayat, ilim ve diğerlerini *وَعَمَرُهَا*
Ve kendisiyle kaim olduğunu *وَتَيَقَّنَتْ نَفْسَهَا* Ve kendisini kesin olarak algıladı *(Ne*
sebebiyle?) *كَامِلَةٌ وَخَيْرٌ* *(Ne olarak algıladı?)* Şu zannı sebebiyle *بِهَذَا التَّوَهُّمِ*
Zati pisliğini ve *وَنَفْسُهَا الذَّائِبِينَ* *(Neyi?)* Ve unuttu *وَنَسِيتُ* hayırlı olarak
Ki, o *الَّذِي هُوَ شَرُّ مُحَضٍّ* Yokluktan kaynaklanan *النَّاشِئِينَ مِنَ الْعَدَمِ* noksanlığını
Allah'ın *عِنَايَةُ اللَّهِ سُبْحَانَهُ* *(Ne?)* İşte ona yetiştigi zaman *فَإِذَا أَدْرَكَهَا* yokluk sırf şerdir
Katmerli *مِنَ الْحَبْلِ الْمُرَكَّبِ* *(Neden?)* Ve onu kurtardığında *وَحَلَّصْتُهَا*
O zaman anlar ki, *أَنَّ هَذِهِ* *وَتَضْلِيحِ الْكَاذِبِ* cehalet *وَتَعْرِفُ* yalancı tasdikten
Kendisinden değildir *لَا مِنْهَا* *بِأَنَّهَا قَائِمَةٌ* Başka bir yerdendir *مِنْ مَحَلٍّ آخَرَ* Bu kemâlât
Ve bilir ki, *وَتَعْلَمُ* Ve kendisiyle de kaim değildir *وَلَا أَنَّهَا قَائِمَةٌ* *بِهَا* *أَنَّ حَقِيقَتَهَا وَذَاتَهَا*

